

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἐξ' ἀπ' αὐτὸ τὸ παραθύρι
Κύτταξε τί Θεοῦ χαρά!
Τί οὐρανὸς σὰν τὸ ζαφείρι
Καὶ τὴ γαλάζια τὰ νερά.

Κ' ἐκεῖ 'ς τ' ἀντίκρου περιγιάλι
Ποῦ ἀφρίζει ρέμα δροσερό
Ὁμορφονιά ἀγάλη ἀγάλη
Τραγοῦδι λέγει θλιβερό.

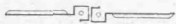
Χρυσὸ κρατεῖ 'ς τὸ χέρι ντέφι
Καὶ τὸ βαρεῖ γλυκὰ γλυκὰ
Καὶ σὲ καθρέφτη ἀπὸ σειτέφι
Θωριέται μελαγχολικά.

Κρυφὸ ἢ δόλια κάμνει χέρι
Γυρβέει ταῖρι μουσικὸ
Μὲ φῶς ἀπ' τὸν καθρέφτη γρέφει
Κάθε ψαγὰ περαστικό.

Κ' ἐγὼ ἀπ' τῆ ἴτροπὴ μου καίω
Σὰν τὰν ἢ μάνα ἢ ἀδε.λην
Καὶ μέσ' ἀπ' τὴν καρδιά μου χ.λαίω
Σὰν τὰν ἀγάπη μου κρυφῆ.

ΑΠΟΔΗΜΟΣ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Σὰν ὅλοι οἱ χωριανοί μας, ὁ Κώστας ὁ ὄρφανος ἦταν ἔξυπνο παιδί. Ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ, ἅγιος ἄνθρωπος, τὸν λυπήθηκε, τοῦ ἔδωσε μιὰ θέση στὸ φτωχικό του τραπέζι, δίπλα στὰ παιδιά του καὶ τοῦ ἔμαθε νὰ διαβάξῃ τὸ ψαλτήρι.

Μιὰ ἐπιθυμία εἶχε ὁ Κώστας, νὰ γένῃ παπᾶς. Ἐνοιωθε μέσα του τὴ μυστικὴ ἐκεῖνη φωνὴ ποῦ τὸν προσκαλοῦσε στὸ θυσιαστήριο: ἦταν ὅμως ἔξυπνο παιδί καὶ καταλάβαινε πῶς τὸ χωριὸ ἓνα μὲν παπᾶ μπορεῖ νὰ θρέψῃ, κ' αὐτὸς δὲν ἠθελε νὰ χωριστῇ τὸ ἀγαπημένο του τὸ χωριό.

Ἄπ' ἐδῶ τὸ γύρισε, ἀπ' ἐκεῖ τὸ γύρισε καὶ στὸ τέλος κατέβηκε στὴν Πόλη μ' ἓνα γράμμα τοῦ παπᾶ καὶ πῆγε ἴσια σ' ἓνα σιδεραδικο, γιὰ νὰ μάθῃ τέχνη.

Ἡ δουλειὰ του δουλειὰ: μὰ κάθε σχολὴ, κάθε Κυριακὴ δὲν ἔλειπε ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ λίγο λίγο χώθηκε στοὺς χορούς. Ὁ δεξιὸς τὸν πῆρε ἀπὸ καλὸ μάτι, πῆρε τὴν φωνὴν του γερὴ καὶ λιγερὴ καὶ κάπου κάπου τοῦ ἔδινε, τίς νύχτες, κ' ἀπὸ κανένα μάθημα, ποῦ δὲν πῆγαινε στὰ χαμένα: γιὰ τὴν ἐπιμέλεια κ' ἢ ἰδιοψυχία τοῦ Κώστα ἦταν ἔκτακτη.

Κ' ἔτσι ἐνῶ μάθαινε νὰ φικάνῃ ἓνα σκεπάρονι καὶ ν' ἀκονίζῃ ἓνα ὄρεπᾶνι, ἀκόνιζε τὴ φωνὴν του καὶ μάθαινε νὰ ψάλλῃ μὲ τέχνη. Τὴν κατάνυξιν τὴν εἶχε γεννησιμιό.

Ὅταν γύρισε στὸ χωριὸ ἦταν καλὸς τεχνίτης, καλὸς ψάλτης καὶ παλληκᾶρι τῆς παντρεῖας. Σιδεραδὸς ἄλλος δὲν ἦταν στὸν τόπο καὶ θὰ καλοζοῦσε. Πῆγε φίλησε μὲ εὐγνωμοσύνη καὶ στοργὴ τὸ χέρι τοῦ παπᾶ, ξεροκοκκίνησε λιγάκι, καὶ μὲ τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν ἀφέλεια τῆς ἡλικίας του, τοῦ ἔδωκε νὰ καταλάβῃ πῶς ἂν τοῦ ἔδινε τὴ μονάκριβή του τὴν κόρη, μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν εὐχή του. θὰ ἦταν τὸ ποῦ εὐτυχημένο τῆς μοῖρας παιδί. Ὅσο γιὰ τὴ μυστικὴ φωνὴ θὰ ἐψάλλε στὴν ἐκκλησίαν.

Ἐτσι κ' ἔγινε.

Πέρασαν χρόνια καλὰ κ' εὐτυχημένα...

Ἐνημέρωνε Χριστούγεννα.

Ὅλες οἱ γωνιὲς τοῦ χωριοῦ κάπνιζαν: τὰ σπήτια του στραβοκοποῦσαν ἀπ' τὴν πάστρα. Κ' αὐτὴ ἢ φύση λὲς καὶ ντύθηκε τὰ γιορτερά της, γιὰ νὰ χαιρετήσῃ τὸ θεῖο παιδί ποῦ γεννήθηκε στὴ φάτνη. Τὸ χιόνι σκέπαζε κάμπους καὶ βουνά, κ' ὅλο ἓνα ἔπεφτε, ἀφράτο ἀφράτο, συχνοπαίζοντας μὲ τὸν ἀέρα καὶ μὲ τὰ παιγνίδια του τὰ μαριόλικά, κλέβοντας του τὴν κρυάδα. Τὰ δέντρα, ὄρφανὰ ἀπὸ φύλλα, εἶχαν ντυμένα τὰ ξερά τους τὰ κλωνιά μὲ παχὺ παχὺ χιόνι κ' ἔμοιαζαν θεόρατοι, ἀκίνητοι, σαρανταπόδαροι, ἀσπροντυμένοι δράκοι.

Χαίρουνταν ἢ φύση καὶ γελοῦσε μὲ τὸ παραξένο ἐκεῖνο καὶ ἀδιήγητο γέλοιο τῆς παγωνιάς καὶ τῆς μονότονης ἀσπρίλας τοῦ χειμῶνα...

Τὸ σήμεντρο τοῦ χωριοῦ ἄρχισε νὰ κελαιδῇ. Σιγὰ σιγὰ ἀνοίγαν οἱ πόρτες ἀπὸ μιὰ κ' ἔδβαιναν ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ μὲ τὰ γιορτερά τους καὶ πέρναν τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἐκκλησίαν. Μὰ τὸ γιορτοφορεμένο ἐκεῖνο πλῆθος, ποῦ πῆγαινε νὰ γιορτάσῃ τὴν πρὸ φαιδρὴ πανήγυριν τῆς Χριστιανωσύνης, νὰ χαιρετήσῃ τὴν Ἀνατολὴν Ἀνατολῶν περιπατοῦ-

σε με κεφάλι σκυμμένο και με δακρυσμένα μάτια έμπαινε στὸν οἶκο τοῦ Ὑψίστου.

Ἡ ἐκκλησοῦλα ἦταν φωτολουσμένη, ὅλα της τὰ καντύλια ἔκαιαν, ὁ μοναδικὸς της πολυέλαιος καὶ ὅλα της τὰ μανουάλια ἔλαμπαν ἀπὸ τὸ ἀγνὸ καὶ μυρισμένο φῶς τοῦ ἀνόθευτου κεριοῦ τοῦ τόπου. Ὅλα τὰ εἰκονίσματα, ὅλα τὰ στασίδια, ὅλα τὰ ἄψυχα πράγματα ποῦ τὴ στόλιζαν, στραφτοκοποῦσαν ἀπὸ ἀγαλλίαση· μόνε τὸ πλῆθος σκυθρωπὸ κύτταζε χάμου καὶ δάκρυζε.

Ὁ μόνος καὶ μοναδικὸς παπᾶς, ὁ σεβαστὸς καὶ συντρέχτης προεστὸς τοῦ φτωχοῦ χωριοῦ, ἐκείνος ποῦ σὰν πατέρας ἀγαποῦσε τὸ ποιμνιὸν τοῦ καὶ σὰν ἀδελφὸς τὸ συμβούλευε καὶ ἔκαινε νὰ τὸν λατρεύουν ὅλοι καὶ ὁ ἀγαπημένος τους ὁ σιδεραῆς, ὁ καλόφωνος καὶ συμπαθητικὸς ψάλτης, τὸ παιδί τοῦ τόπου, ὁ γαμπρὸς τοῦ παπᾶ, πλάι πλάι μέσα στὸ ἱερὸ ἐκλαιαν με ἀναφιλυτὸ.

Ὅλο τὸ χωριὸ ἦταν ἐκεῖ κανέννας δὲν τολμοῦσε νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια.

Λὲς κ' ἦτανε μνημόσυνο ἅγιο καὶ βουβό...

Ἐάφνου ὁ παπᾶς, σκούπισε τὰ δάκρυα ποῦ πλημμυροῦσαν τὰ μάτια του, σήκωσε τὸ μέτωπο στὸν οὐρανὸ καὶ ψιθύρισε προσευχή. Γαλήνη οὐρανόσταλτη χύθηκε στὸ πρόσωπό του καὶ τὸ βλέμμα του πῆρε τὴ γλυκεῖα ἐκείνη λάμψη τοῦ μαρτυρίου. Μὲ χαμηλὴ καὶ σταθερὴ φωνὴ εἶπε τοῦ γαμπροῦ του :

«Παιδί μου, καρδιά. Ἄς εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εὐλόγημένο. Καρδιά παιδί μου ἦρτε ἡ ὥρα· τὸ καθῆκον μᾶς προσκαλεῖ καὶ εἶναι ἅγια ἡ φωνή του...»

Ὁ Κώστας χωρὶς νὰ βγάλῃ λέξη, σκούπισε τὰ δακρυσμένα μάτια του ἔκαμε τὸ γύρο, βγῆκε ἀπ' τὴν πόρτα τῆς προσκομιδῆς καὶ σὰν μεθυσμένος πῆγε κ' ἀνέβηκε στὸ στασίδι του.

Καρδιά, Κώστα!...

Καὶ ἄρχισε ἡ τελετή! Τὸ πλῆθος στέναζε καὶ σταυροκοπήθηκε.

Τόσῳ γλυκεῖα καὶ λυγερὴ ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ Κώστα, με τόση τέχνη καὶ κατάνυξι ἔψαλλε, ποῦ τὸ πλῆθος, κ' ὁ παπᾶς, κ' ὁ ἴδιος ὁ Κώστας λίγο λίγο συνεπαίρνονταν καὶ ξεχνοῦσαν τὴν μαύρη τους λύπη καὶ τοὺς στεναγμοίς. Κι' ὅταν ἡ δευτέρα καμπάνα, με τὸν ἀχὸ της τὸν γλυκὸ, πλημμύρησε τὴ φωτολουσμένη ἐκκλησιά, τοῦ μυσταγωγοῦ ἡ φωνὴ δὲν ἔτρεμε πιά ὅταν φώναζε τὰ γεμίματα ἐκεῖνα λόγια—ποῦ μᾶς θυμίζουν ἀθελα τὴ με-

γαλοπρέπεια ποῦχαν τὰ ἔλευσήνια, καὶ τόσῳ φαιδρὰ ἀντιφώνησε ὁ ψάλτης, ποῦ ἡ χαρὰ τῆς γιορτῆς χύθηκε ἄφθονη στὴν καρδιά καὶ στὸ πρόσωπο ὅλου τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ποῦ με κατάνυξι καὶ ἄδοξη πίστη, μυστικῶς εἰκόριζε τὰ Χερουβεῖμ, ξεχνόντας πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν...

Μόνη, σκυμμένη πίσω ἀπὸ μιὰ κολώνα, χαροκαμένη γρηᾶ, με τὰ φλογισμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα μάτια της, κύτταζε σασισμένα μιὰ τὸν παπᾶ καὶ μιὰ τὸν ψάλτη. Δὲν καταλάβαινε ἡ δόλη κ' ἔλεγε μέσα της :

«Ἄκαρδοι ἄνθρωποι, κ' ὁ παπᾶς κ' ὁ ψάλτης. Εἶναι γυναϊκά σου, εἶναι παιδί σου ἐκείνη ποῦ αὐτὴ τὴν ὥρα, ἐνῶ σεῖς τόσῳ φαιδρὰ ψάλλετε, κοιτάται στὸ στρῶμα πεθαμένη!»

ΑΜΟΥΡΓΙΑΝΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΗΜΕΡΙΣ

Τὸν Ἀχιλλεῖα, τὸν ὕμνισε καὶ τὸν ἀπεθανάτισεν ὁ Ὅμηρος. Ἀνάμεσα εἰς τὰς ἀθανάτους σελίδας τοῦ ἔπους, τὸν γνωρίζει τὸν Ἀχιλλεῖα, τὸν ἀγαπᾷ, θυμῶναι μαζύ του καὶ ἡμερεῖαι μαζύ του ὁ ἀναγνώστης.

Ὅτι συμβαίνει με τὸν Ἀχιλλεῖα συμβαίνει καὶ με ἕνα ἄλλον ἰδικὸν μας. Ὁ Βιζυηνός, ὡς ἄλλος Ἀχιλλεὺς εὔρε τὸν Ὅμηρον του, τὸν Βασιλειάδην. Εἶναι μικρογραφία ἀληθινά· ἀλλ' ἡ ὁμοιότης φθάνει καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας.

Ὁ Ὅμηρος ἠγάπησε τὸν Ἀχιλλεῖα του, ὁ Ἀχιλλεὺς εἶνε ὁ ἦρωσ τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ καὶ ἐμπνέεται καὶ γίνετα· Ὅμηρος διότι γράφει δι' ἐκείνον.

Καὶ ὁ Βασιλειάδης ἀγαπᾷ τὸν Βιζυηνόν καὶ ἐμπνέεται, καὶ νὰ τὸ εἶπω, γίνετα ἀνώτερος ἑαυτοῦ ὅταν δι' αὐτὸν γράφει.

Ἡ θησινή ἡμερὶς τοῦ Συλλόγου θὰ μείνῃ ἀληθμότητος. Οἱ Ὁρχαεὶ ἐγνώρισαν τὸν Ὁρχα τὸν ὁποῖον οἱ ξένοι ἐγνώριζαν ἤδη καὶ ἐξύμνον. Καὶ τὸν ἐγνώρισαν γθὲς μόλις, ἀλλ' οἱ συμπολιταί μας ἤκουσαν καὶ ἄλλα παράξενα πράγματα: ὅτι ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ποιητὰς καὶ λογογράφους. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐμόρφωσαν μετὰ δυσπιστίας οἱ περυσότεροι οἱ γνησιώτεροι Βυζαντινοί, καὶ κατέπλαν τὸ καταπτόιον με μορφασμὸν ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος παίρνει πικρὰν ἰατρικὴν.

Αὐτὸ δὲ δὲν τὸ ἐπερίμεναν. Καὶ εἶναι θαῦμα πῶς ἐπέτρεψαν εἰς τὸν κ. Βασιλειάδην νὰ τελειώσῃ. Ἄλλ' ὠμίλει τόσῳ ὠραῖα, τόσῳ φυσικὰ, τόσῳ ἀβίαστα ἡ γλῶσσα, τὴν ὁποῖαν μετεχειρίζετο καὶ ἡ γλῶσσα τῶν ποιημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπήγγειλεν ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ μακαρίτου ποιητοῦ, εἶχε τόσην μουσικὴν μέσῃ της, ὥστε ἐλικνίσθησαν καὶ οἱ φανατικώτεροι καὶ, ἐχειροκρότησαν κατὰ λάθος.